ABDÜLAZÎZ BİN EBÎ HAZIM

Tebe-i Tabiînin büyük âlimlerinden. Künyesi Ebû Temam el-Medenî'dir. Babası evliyânın büyüklerinden Seleme bin Dinar'dır. 107 (m. 725) yılında doğdu. 184 (m. 800) yılında namaz kılarken secdede, ebedi âleme intikal etmiş ve Allahü teâlâ'ya kavuşmuştur. Aslen İranlı bir aileye mensûbtur. Zamanın fıkıh ve hadîs âlimidir, ilk tahsilini babası Seleme

bin Dinar'dan, daha sonra Zeyd bin Eslem, Süheyl, el-A'lâ bin Abdurrahmân, Yezîd bin el-Hâd, Mûsâ bin Ukbe, İmâm-ı Mâlik ve daha bir çok âlimden ilim alıp hadîs-i şerîf nakletmiştir. Ders aldığı âlimlerden Süleymân bin Bilâl vefât edeceği zaman, kitaplarının Abdülazîz bin Ebî Hâzım'a verilmesini vasıyyet etmiş, Abdülazîz de O'un kitaplarından istifâde etmiştir.

Abdülazîz bin Ebû Hâzım'ın pek çok talebesi vardı. Bunların en meşhûrları el-Humeydî, Ebû Mus'ab, Ali bin Hacer, Amr en-Nâkıd, Yakub ed-Devrâkî, Yahyâ bin Eksem ve daha birçoklarıdır. Talebeleri kendisinden hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir. Bu rivâyetlerin bir çoğu Kütüb-i Sitte denilen altı meşhûr hadîs kitabında yer almıştır.

İlminin üstünlüğünü âlimler tasdîk etmiştir. İmâm-ı Ahmed bin Hanbel hazretleri "İmâm-ı Mâlik'in vefâtından sonra, Medine'de Abdülazîz bin Ebî Hazım'dan daha çok hadîs ve daha çok fıkhî mesele bilen yok idi. O, zamanın en büyük âlimlerindendir." buyurmuştur, İbn-i Abdilber, O'nu İmâm-ı Mâlik'in son zamanlarında ve vefâtından sonra fetvâ makamına en uygun kişi olarak bildirir.

Hadîs âlimleri onu hadîs ilminde sika (güvenilir) olarak zikrederler, İmâm-ı Nesâî: "O sikadır" buyurdu. Ahmed bin Ebî Hayseme diyor ki: "Yahyâ bin Maîn'in; İbn-i Hazım, babasından rivâyet ettiği hadîslerde sika değildir sözünü işittim. Kendisine onun sika olduğunu ve diğer rivâyetlerinin de makbûl olduğunu isbat ettim."

Abdülazîz bin Ebî Hazım hazretleri ahlâkça ve öğrendiklerini tatbik etmek bakımından da asrının âlimleri tarafından takdîr edilmiştir. İmâm-ı Mâlik hazretleri buyurur ki: "Allahü teâlâ Abdülazîz bin Ebî Hâzım'ın bulunduğu yere azâb göndermez." Bu söz, onun Resûlullah'a hakiki vâris olanlardan olduğunu göstermektedir.

Babasından. O da Sehl bin Sa'd'ın şöyle buyurduğunu rivâyet etti: "Resûlullah efendimiz, içinde garer, ya'ni sonu muhtemel ve şüpheli olan alış verişi yasakladı."

Rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerden bâzıları:

Peygamber efendimiz buyuruyor ki: "Kim benim mescidime girer de bir harf öğrenir veya öğretirse, Allah yolunda cihad eden kimse gibi olur."

"Cebrâil (a.s..), Peygamber efendimize falanca saatte geleceğim diye söz verdi. Fakat o saat geldiği halde o görünmedi. O sırada bir de ne görsün, sedirin altında köpek vardı. Peygamber efendimiz bu köpek ne zaman girdi diye Hazreti Âişe'ye sordu. O da bilmiyorum dedi. Peygamber efendimizin emri ile köpek dışarı çıkarıldı. Biraz sonra Cebrâil aleyhisselâm geldi. Peygamber efendimiz, "Yâ Cebrâil! Seni bekledim gelmedin. Halbuki filanca saatte geleceğim, diye söz vermiştin." Cebrâil aleyhisselâm, "Çünkü evinde köpek vardı. Onun için gelemedim. Zira biz köpek ve resim bulunan eve girmeyiz" buyurdu.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tezkiret-ül-huffâz cild-1, sh. 268

2) Tabakât-ı İbn-i Sa'd cild-5, sh. 442

3) Tehzîb-ut-tehzîb cild-6, sh. 333

4) El-A'lâm cild-4, sh. 18

5) Mîzân-ul-i'tidâl cild-2, sh. 626

6) Şezerât-üz-zeheb cild-1, sh. 306

7) El-Menhel-ül-azb-ül-mevrûd Şerh-i Sünen-i Ebî Dâvûd cild-5, sh. 88, 89